

ປັດໄຈເສດຖະກິດມະຫາພາກທີ່ມີຜົນກະທົບ ຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ປີ 2012-2021

ພຽງຄຳ ທຳມະວົງ*, ບຸນທະວີ ສີພັນທອງ¹, ສຸດຖາວອນ ສີອຸດົມພັນ¹, ທະວີໄຊ ພິມພິສານ² ແລະ
ຈັນສະໝອນ ແສງດາລາ¹

ພາກວິຊາ ເສດຖະສາດ, ຄະນະເສດຖະສາດ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ, ມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ, ສປປ ລາວ

ບົດຄັດຫຍໍ້

*ຕິດຕໍ່ຜົວຜັນ: ພຽງຄຳ ທຳມະວົງ,
ພະແນກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ
ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແຂວງຫຼວງພະບາງ
, ເບີໂທ: +856 20 22355222,
ອີເມວ:

phiengkham.thammavong@gmail.com

¹ພາກວິຊາ ເສດຖະສາດ, ຄະນະ
ເສດຖະສາດ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ,
ມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ
²ພາກວິຊາ ບໍລິຫານທຸລະກິດ, ຄະນະ
ເສດຖະສາດ ແລະ ການທ່ອງທ່ຽວ,
ມະຫາວິທະຍາໄລສຸພານຸວົງ

ຂໍ້ມູນບົດຄວາມ:

ການສົ່ງປົດ: 22 ມີນາ 2023
ການປັບປຸງ: 15 ພຶດສະພາ 2023
ການຕອບຮັບ: 28 ພຶດສະພາ 2023

ການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບປັດໄຈດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກທີ່ມີຜົນຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ ເສດຖະກິດ ສປປ ລາວ ໃນຄັ້ງນີ້ ແມ່ນມີຈຸດປະສົງເພື່ອ (1) ວິເຄາະສະພາບການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ປີ 2012-2021 ແລະ (2) ປັດໄຈເສດຖະກິດມະຫາພາກ ທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ປີ 2012-2021. ໂດຍການນຳເອົາຂໍ້ມູນ ທີ່ໄດ້ຮວບຮວມມາ ສັງລວມ, ຕີຄວາມໝາຍ, ພິຈາລະນາ, ເລືອກ ເຝັ້ນວິເຄາະ ແບບສະຖິຕິພັນລະນາ ແລະ ສະຖິຕິອະນຸມານ ເພື່ອຊອກຄ່າເປັນ ເປີເຊັນ, ຄ່າພາລາເມເຕີ ຂອງ ສົມຜົນເສັ້ນການຖົດຖອຍ ດ້ວຍວິທີກຳລັງສອງນ້ອຍສຸດ (OLS) ຜ່ານໂປຣແກມ E-view 8.

ຜົນຂອງການຄົ້ນຄວ້າພົບວ່າ: ສະພາບ ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ໃນຊ່ວງປີ 2012-2018 ແລະ ມີການຂະຫຍາຍຕົວຫຼຸດລົງ ໃນປີ 2019-2021 ຈົນຕິດລົບເຖິງ 7.82% ອັນມີຜົນມາຈາກການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໄວລັສສາຍພັນໃໝ່ (ໂຄວິດ-19) ເຖິງຢ່າງໃດກໍດີ ໃນຊ່ວງວິກິດການດັ່ງກ່າວ ພັດເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າການຄ້າເກີນດຸນເຖິງ 1,814,393,000 ໂດລາສະຫະລັດ ຈາກການຫຼຸດອັດຕາພາສີນຳເຂົ້າສິນຄ້າ ຈາກ ສປປ ລາວ ຂອງ ສປ ຈີນ ຈຳນວນ 8,256 ລາຍການ. ໃນດ້ານ ປັດໄຈດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກ ທີ່ມີຜົນຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ ເສດຖະກິດ ສປປ ລາວ ມີຄື: ສຳລັບ ອັດຕາເງິນເຝີ້ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວ ເສດຖະກິດ ຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີການພົວພັນໄປໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມກັນ ຄື: ຖ້າອັດຕາເງິນເຝີ້ ປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ ຂອງ ສປປ ລາວ ປ່ຽນແປງຫຼຸດລົງ 0.06 ໂດລາສະຫະລັດ. ສຳລັບ ອັດຕາແລກປ່ຽນ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ ຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີການພົວພັນໄປ ໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມກັນ ຄື ຖ້າອັດຕາແລກປ່ຽນປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 1 ໂດລາສະຫະລັດ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ປ່ຽນແປງຫຼຸດລົງ 1.94 ໂດລາສະຫະລັດ. ສຳລັບ ການສົ່ງອອກ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ ຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີການພົວພັນໄປໃນທິດທາງດຽວກັນ ຄື ຖ້າການ ສົ່ງອອກ ປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 1 ໂດລາສະຫະລັດ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 0.26 ໂດລາສະຫະລັດ. ສຳລັບ ການນຳເຂົ້າ ແລະ ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ ຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີການພົວພັນໄປໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມກັນ ຄື: ຖ້າການນຳເຂົ້າ ປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 1 ໂດລາສະຫະລັດ ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ປ່ຽນແປງຫຼຸດລົງ 0.28 ໂດລາສະຫະລັດ.

ຄຳສັບສຳຄັນ: ປັດໄຈ, ເສດຖະກິດມະຫາພາກ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ

The Macroeconomics Factors Effecting Economic Growth of Laos from 2012-2021

Phiengkham THAMMAVONG*, Bounthavy SIPHANTHONG¹, Southavone SIOUDOMPHAN¹, Thavisay PHIMPHISANE², Chansamone SENG DARA¹

Department of Economics Faculty of Economics and Tourism Souphanouvong University, Lao PDR

Abstract

*Correspondence:

Phiengkham
THAMMAVONG,
Department of Natural
Resources and Environment
Luang Prabang Province ,
Tel: 020 22355222, E-mail:
phiengkham.thammavong@gmail.com

¹Department of Economics
Faculty of Economics and
Tourism Souphanouvong
University

²Department of Business
Management Faculty of
Economics and Tourism
Souphanouvong University

Article Info:

Submitted: Mar 22, 2023

Revised: May 15, 2023

Accepted: May 28, 2023

The purpose of this analysis of macroeconomic factors affecting the economic growth of Lao PDR. This research is intended to (1) Analyze the economic growth situation in Lao PDR in 2012 -2021 and (2) Macroeconomic factors affecting the economic growth in Lao PDR in 2012 -2021. By collecting information that has been archived compile, interpret, consider, select and analyze descriptive statistical model and inferential statistics to find a value percentage, parameter value of regression line equation with OLS through E-view 8.

The analysis results were found that: Laos economy situation PDR has continued steady growth during 2012-2018 and has decreased by deficit 7.82% in 2019-2021 as the impact of new strain virus disease outbreaks (Covid – 19), however during the crisis makes the value of the trade surplus reached 1,814,393,000 US dollars due to tariff reductions import goods from Lao PDR to China totally 8,256 items. In terms of macroeconomic factors which affects Laos economy growth are: Inflation and economic growth are related in opposite directions as if inflation increase 1% will have an effect on economic growth decline 0.06 US dollars. Exchange rates and economic growth are related in opposite directions if the exchange rate increased 1 US dollar will have an effect on economic growth converted down to 1.94 US dollars. For Export and economic growth are related in the same direction if the export increased 1 US dollar will effect economic growth by increased variability 0.26 US dollars. For Import and economic growth are related in opposite directions if import increased 1 US dollar will have an effect on economic growth decrease 0.28 US dollar.

Keywords: Factor, Macroeconomics, Economic growth.

1. ພາກສະເໜີ

ການເລັ່ງລັດພັດທະນາເສດຖະກິດ ຖືເປັນເປົ້າໝາຍ ທີ່ສໍາຄັນອີກປະການໜຶ່ງຂອງທຸກປະເທດ ໂດຍສະເພາະ ຢ່າງຍິ່ງແມ່ນປະເທດກໍາລັງພັດທະນາ ການພັດທະນາເສດ ຖະກິດນັ້ນຍ່ອມໝາຍເຖິງການຂະຫຍາຍການຜະລິດສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການຕໍ່ຄົນຕໍ່ປີ ເພີ່ມຂຶ້ນໃນອັດຕາທີ່ສູງ ອັນກໍ່ໃຫ້

ເກີດລາຍໄດ້ທີ່ແທ້ຈິງສູງຂຶ້ນ ເຊິ່ງເປັນການຍົກລະດັບມາດ ຖານການຄອງຊີບຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນປະເທດໃຫ້ດີຂຶ້ນ (Chanthasend, 2015). ການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະ ກິດຈະສາມາດຂັບເຂື່ອນໄດ້ ຕ້ອງປະກອບດ້ວຍປັດໄຈຫຼັກ ຕ່າງໆ ເຊິ່ງປະກອບໄປດ້ວຍ 5 ປັດໄຈທີ່ສໍາຄັນ ຄື: ພາກຄົວ ເຮືອນ, ພາກທຸລະກິດ, ພາກສະຖາບັນການເງິນ, ພາກລັດ

ຖະບານ ແລະ ພາກການ ຄຳລະຫວ່າງປະເທດ, ໂດຍແຕ່ລະພາກສ່ວນຈະທຳທຸລະກຳທາງເສດຖະກິດເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ເຊັ່ນ: ພາກຄົວເຮືອນ ຊື້ສິນຄ້າຈາກພາກທຸລະກິດ, ພາກທຸລະກິດກໍຊື້ແຮງງານຈາກພາກຄົວເຮືອນ, ພາກລັດຖະບານ ເກັບພາສີຈາກພາກທຸລະກິດ ໃນຂະນະດຽວກັນກໍມີການສົ່ງເສີມທຸລະກິດຜ່ານນະໂຍບາຍກະຕຸ້ນເສດຖະກິດ ເຊິ່ງຈະເນັ້ນໜັກໄປຫາພາກການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດ ໝາຍຄວາມວ່າ ຖ້າຫາກເສດຖະກິດໂລກຖືກຖອຍ ເສດຖະກິດຂອງປະເທດດັ່ງກ່າວ ກໍຈະຖືກຖອຍໄປຕາມດ້ວຍ (Leelaprasertsil, 2021). ໃນສ່ວນຂອງພາກການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນໃຊ້ເງິນຕາສະກຸນໂດລາສະຫະລັດ ເປັນສື່ກາງໃນການຄ້າຂາຍລະຫວ່າງກັນ ເຊິ່ງປັດຈຸບັນ ເງິນຕາສະກຸນໂດລາສະຫະລັດ ຍັງຄົງເປັນເງິນສະກຸນຫຼັກ ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນໃນລະດັບໂລກ ຈາກນະໂຍບາຍການເປີດເສລີທາງການເງິນ ເຮັດໃຫ້ລະບົບເສດຖະກິດມີອິດສະຫຼະຫຼາຍຂຶ້ນ ທັງທາງດ້ານການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດ, ການເງິນ ແລະ ການລົງທຶນ ໂດຍມີການເຊື່ອມໂຍງກັບປະເທດຕ່າງໆທົ່ວໂລກ ແລະ ໃນລະບົບການເງິນລະຫວ່າງປະເທດ ອັດຕາແລກປ່ຽນຖືເປັນຕົວປ່ຽນທີ່ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການຕິດຕໍ່ຊື້-ຂາຍ, ແລກປ່ຽນສິນຄ້າ ແລະ ການຊຳລະເງິນລະຫວ່າງປະເທດ. ອັດຕາແລກປ່ຽນຖືເປັນຕົວເຊື່ອມໂຍງລາຄາສິນຄ້າຂອງປະເທດຕ່າງໆ ເມື່ອອັດຕາແລກປ່ຽນມີຄວາມຜັນຜວນສູງ ກໍຈະເຮັດໃຫ້ລາຄາສິນຄ້າປ່ຽນແປງໄປນຳດ້ວຍ. ດັ່ງນັ້ນ, ການຮັກສາສະຖຽນລະພາບ ຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນກໍມີຄວາມຈຳເປັນເຊັ່ນດຽວກັນ (Kowichai & Kaewploy, 2016). ນອກຈາກນີ້, ການເກີດສະພາວະເງິນເຟີ້ ກໍເປັນບັນຫາຮ້າຍແຮງຕໍ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດລາຄາສິນຄ້າ ແລະ ວັດຖຸດິບຕ່າງໆທີ່ເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ຈະເປັນຕົວຖ່ວງດຶງ ແລະ ບັນທອນຄວາມສາມາດໃນການແຂ່ງຂັນຂອງປະເທດ ສິ່ງຜົນຕໍ່ການສະສົມຄວາມມັ່ງຄັ່ງ ເຊິ່ງຈະສົ່ງຜົນເສຍຕໍ່ການພັດທະນາປະເທດຊາດໃນທ້າຍທີ່ສຸດ. ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ການຮັກສາສະຖຽນລະພາບຂອງລະດັບລາຄາຫຼື ການແກ້ໄຂການເກີດສະພາວະເງິນເຟີ້ ຈຶ່ງເປັນສິ່ງຈຳເປັນທີ່ສຸດ (Suwankesorn, 2018).

ໃນປີ 2020 ທີ່ເຮັດໃຫ້ ການເຕີບໂຕເສດຖະກິດລາວ ບັນລຸໄດ້ພຽງແຕ່ 3.3%, ຫຼຸດຈາກແຜນການວາງໄວ້ 3.6% ເນື່ອງຈາກການແຜ່ລະບາດ ຂອງພະຍາດໂຄວິດ-19 ໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ເປັນວົງກວ້າງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ຕິດພັນກັບການທ່ອງທ່ຽວ, ການຖືກຖອຍເສດຖະກິດໂລກ, ປະກອບກັບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຄື່ອນຍ້າຍວັດຖຸດິບ ແລະ ສິນຄ້າ ໄດ້ສົ່ງຜົນໃຫ້ປະລິມານການ ສົ່ງຊື້ຈາກຕ່າງປະເທດຫຼຸດລົງ ແລະ ກະທົບໂດຍກົງຕໍ່ການສົ່ງອອກຂອງ ສປປ ລາວ (Siphanthong, 2022), ສ່ວນອັດຕາເງິນເຟີ້ຂອງ ສປປ ລາວ ສະເລ່ຍໃນປີ 2020 ມີເຖິງ 5.07% ເຊິ່ງມີລັກສະນະເພີ່ມຂຶ້ນ ໂດຍມີສາເຫດມາຈາກ ລາຄາສິນຄ້າໃນໝວດອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມບໍ່ມີທາດເຫຼົ້າ ແມ່ນປັບຕົວສູງຂຶ້ນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຊີ້ນ, ປາ, ອາຫານທະເລ, ນົມ, ເນີຍ, ໄຂ່ ... ເນື່ອງຈາກຕົ້ນທຶນການຜະລິດເພີ່ມຂຶ້ນ (Department of Economic Statistics. Lao Statistics Bureau, 2020).

ດັ່ງນັ້ນ, ການສ້າງຄວາມຈະເລີນເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດ ຖືໄດ້ເປັນໜຶ່ງ ໃນຮາກຖານທີ່ສຳຄັນຂອງການພັດທະນາປະເທດ ຄວາມຮັ່ງມີເຂັ້ມແຂງທີ່ເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ຈະຖືກປ່ຽນແປງເປັນງົບປະມານໃນດ້ານຕ່າງໆ ເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການສ້າງຄົນ, ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ສ້າງອະນາຄົດໃຫ້ກັບປະເທດຊາດ ຜ່ານທາງນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ຕາມໜ້າທີ່ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງພາກລັດໃນແຕ່ລະຂັ້ນ. ດັ່ງນັ້ນ, ຖ້າເສດຖະກິດຫາກມີການຈະເລີນເຕີບໂຕຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ປະເທດກໍຈະພັດທະນາຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ຕາມໄປດ້ວຍ (Suwankasorn, 2020). ດັ່ງນັ້ນ, ເພື່ອເປັນການເຮັດໃຫ້ການດຳເນີນການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈຄັ້ງນີ້ ເປັນໄປຕາມເປົ້າໝາຍ ແລະ ສະດວກຕໍ່ການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈ.

ກຸ່ມຜູ້ວິໄຈ ໄດ້ມີຈຸດປະສົງຂອງການຄົ້ນຄວ້າຄື: 1) ວິເຄາະສະພາບການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ປີ 2012-2021 ແລະ 2) ປັດໄຈເສດຖະກິດມະຫາພາກທີ່ມີຜົນກະທົບ ຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ປີ 2012-2021.

2. ອຸປະກອນ ແລະ ວິທີການ

2.1 ວິທີການສຶກສາ ແລະ ວິເຄາະຂໍ້ມູນ

ການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບ ປັດໄຈດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກທີ່ມີຜົນຕໍ່ການຈະເລີນເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ປີ 2012-2021 ນຳໃຊ້ການວິເຄາະແບບສະຖິຕິພັນລະນາ (Descriptive Statistics Analysis) ແລະ ການວິເຄາະຂໍ້ມູນແບ່ງອອກເປັນ 2 ສ່ວນ ຕາມຈຸດປະສົງທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຄື: ສຳລັບຈຸດປະສົງທີ 1 ວິເຄາະສະພາບການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ປີ 2012-2021 ແມ່ນນຳໃຊ້ການວິເຄາະເນື້ອໃນ (Content Analysis) ໂດຍນຳເອົາຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຮວບຮວມມາສັງລວມ,

ຕີຄວາມໝາຍ, ພິຈາລະນາ, ເລືອກເຟັ້ນ ວິເຄາະ ແລ້ວນຳສະເໜີຂໍ້ມູນໂດຍນຳໃຊ້ສະຖິຕິພັນລະນາ (Descriptive Statistics) ເພື່ອອະທິບາຍລັກສະນະຂອງຂໍ້ມູນຕ່າງໆ ປະກອບດ້ວຍ ຄ່າສ່ວນຮ້ອຍ (Percentage) ແລະ ສຳລັບຈຸດປະສົງທີ 2 ປັດໄຈເສດຖະກິດມະຫາພາກທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ປີ 2012-2021 ແມ່ນນຳໃຊ້ສະຖິຕິອະນຸມານ ເຂົ້າໃນການວິເຄາະ ເພື່ອຊອກຫາຄ່າພາລາເມເຕີ ຂອງສົມຜົນເສັ້ນການຖົດຖອຍ ດ້ວຍວິທີກຳລັງສອງນ້ອຍສຸດ (OLS) ໂດຍວິເຄາະຜ່ານໂປຣແກມ E-view 8.

2.2 ແບບຈຳລອງ

$$GNI = f(Inf, Exr, Ex, Im)$$

$$GNI_t = \beta_0 + \beta_1 Inf_t + \beta_2 Exr_t + \beta_3 Ex_t + \beta_4 Im_t + \varepsilon_t \dots \dots \dots (1)$$

ເພື່ອປັບໃຫ້ຄຸນຄ່າຂອງແຕ່ລະຕົວປ່ຽນມີລັກລັກສະນະໃກ້ຄຽງກັບຄວາມເປັນເສັ້ນຊື່ ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງໄດ້ເພີ່ມ ເຂົ້າທັງ 2 ພາກຂອງສົມຜົນທີ່ (1) ເຮົາຈະໄດ້

$$LnGNI_t = \beta_0 + \beta_1 LnInf_t + \beta_2 LnExr_t + \beta_3 LnEx_t + \beta_4 LnIm_t + \varepsilon_t \dots \dots \dots (2)$$

ໃນແບບຈຳລອງສະແດງເຖິງການພົວພັນລະຫວ່າງ ປັດໄຈທາງດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ປີ 2012-2021 ສະແດງໃນຕາຕະລາງລຸ່ມນີ້:

ຕາຕະລາງ 2.1: ຕົວປ່ຽນ ທີ່ໃຊ້ໃນແບບຈຳລອງ

ລຳດັບ	ຕົວປ່ຽນ	ຄວາມໝາຍຂອງຕົວປ່ຽນ	ການພົວພັນ	ຫົວໜ່ວຍ	ແຫຼ່ງທີ່ມາ
1	<i>GNI</i>	ລວມຍອດລາຍໄດ້ແຫ່ງຊາດຂອງ ສປປ ລາວ (Gross National Income)		Billion Kip	ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ
2	<i>Inf</i>	ອັດຕາເງິນເຟີ້ (Inflation rate)	-	%	ທະນາຄານກາງແຫ່ງ ສປປ ລາວ
3	<i>Exr</i>	ອັດຕາແລກປ່ຽນ ກີບ / ໂດລາສະຫະລັດ (Exchange rate)	-	Currency	ທະນາຄານກາງແຫ່ງ ສປປ ລາວ
4	<i>Ex</i>	ມູນຄ່າການສົ່ງອອກ (Export Value)	+	ໂດລາສະຫະລັດ	ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ
5	<i>Im</i>	ມູນຄ່າການນຳເຂົ້າ (Import Value)	-	ໂດລາສະຫະລັດ	ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ
β_0 : ແມ່ນຕົວຄົງທີ່ ແລະ $\beta_1 - \beta_4$ ແມ່ນຄ່າສຳປະສິດຂອງແຕ່ລະຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ຫຼື ຂອງແຕ່ລະປັດໄຈ					

3. ຜົນໄດ້ຮັບ

3.1 ວິເຄາະສະພາບການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ປີ 2012-2021

ແຕ່ປີ 2012-2018 ລາຍໄດ້ແຫ່ງຊາດ ສປປ ລາວ ມີ ທ່າອ່ຽງ ຂະຫຍາຍຕົວທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ຂະຫຍາຍຕົວຫຼຸດລົງ ໃນຊ່ວງປີ 2019-2021 ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ປີ 2021 ທີ່ມີມູນຄ່າ 16,612 ຕື້ກີບ ໂດຍປຽບທຽບກັບປີ 2020 ແມ່ນຫຼຸດລົງລົບ 7.82% ອັນມີຜົນເນື່ອງມາຈາກ ການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດໄວລັດສາຍພັນໃໝ່ (ໂຄວິດ-19) ເຮັດໃຫ້ຂະແໜງການເສດຖະກິດຫຼາຍພາກສ່ວນ ປະ ເຊີນກັບວິກິດການ ແລະ ບໍ່ສາມາດດຳເນີນການໄດ້ ໂດຍສະ ເພາະ ແມ່ນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ, ເຊິ່ງເປັນຜົນ ໃຫ້ ລາຍ ໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງປະຊາກອນໃນໄລຍະເວລາດັ່ງກ່າວ ມີອັດ ຕາການຂະຫຍາຍຕົວ ຫຼຸດລົງເຊັ່ນກັນ (ລາຍລະອຽດສະແດງ ໃນຕາຕະລາງ 3.1). ອັດຕາເງິນເຟີ້ໃນ ສປປ ລາວ ແຕ່ໄລຍະ ປີ 2012-2021 ໂດຍສະ ເລ່ຍແມ່ນ 3.27%. ໃນນັ້ນ, ປີທີ່ ມີອັດຕາເງິນເຟີ້ສູງກວ່າໝູ່ແມ່ນ ປີ 2013 ເທົ່າກັບ 6.37% ເນື່ອງມາຈາກ ການໃຊ້ເງິນຫຼາຍສະກຸນ ຊື້-ຂາຍສິນຄ້າ ແລະ ບໍລິການ ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ເງິນບາດ, ເງິນໂດລາສະ ຫະລັດ, ເງິນຢວນ... ພ້ອມກັນນັ້ນ, ສິນຄ້າ ໃນ ສປປ ລາວ ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນນຳເຂົ້າມາຈາກຕ່າງປະເທດ ເຊັ່ນ: ໄທ, ຈີນ, ຫວຽດນາມ... ເຊິ່ງມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງ ໄດ້ຊຳລະ ເປັນເງິນຕາຕ່າງປະເທດ (ລາຍລະອຽດສະແດງໃນ ຕາຕະລາງ 3.2).

ສ່ວນອັດຕາແລກປ່ຽນ ກີບ/ໂດລາສະຫະລັດ ໃນ ສປປ ລາວ ແຕ່ໄລຍະປີ 2012-2021 ໂດຍສະເລ່ຍມີແມ່ນ 8,428.75 ກີບ/ໂດລາສະຫະລັດ ແລະ ມີມູນຄ່າການປ່ຽນ ແປງສະເລ່ຍແມ່ນ 173.9 ກີບ/ປີ ເທົ່າກັບ 2.17%. ໃນນັ້ນ, ປີທີ່ມີອັດຕາແລກປ່ຽນມີການເໜັງຕີງກວ່າໝູ່ແມ່ນ ປີ 2021 ທຽບໃສ່ປີ 2020 ແມ່ນມີການ ປ່ຽນແປງເຖິງ 690.36 ກີບ/ໂດລາສະຫະລັດ ຫຼື ເທົ່າກັບ 7.62%. ເນື່ອງ ຈາກການນຳໃຊ້ເງິນຕາ ຍັງບໍ່ເປັນໄປ ຕາມກົນໄກ ຕະຫຼາດ ເທົ່າທີ່ຄວນ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ເກີດການສວຍໂອກາດໃນການເກງ ກຳໄລຂອງຜູ້ປະກອບການຍ່ອຍ ແລະ ຮ້ານແລກປ່ຽນເງິນຕາ

ພາຍທົ່ວໄປ ທີ່ມີຄວາມສາມາດ ໃນການຊື້-ຂາຍເງິນຕາ ອອກໃນປະລິມານຫຼາຍ (ດັ່ງໃນຕາຕະລາງ 3.3).

ໃນຂະນະທີ່ ມູນຄ່າການສົ່ງອອກ (Export Value) ໃນໄລຍະປີ 2012-2021 ມີ 40,809,670,210 ໂດລາ ສະຫະລັດ, ມູນຄ່າການນຳເຂົ້າ (Import Value) 44,406,140,100 ໂດລາສະຫະລັດ ແລະ ມູນຄ່າທາງການ ຄ້າ (Value of Trade) ໃນ ສປປ ລາວ ຂາດດຸນສະເລ່ຍ ເຖິງ 3,596,469,890 ໂດລາສະ ຫະລັດ/ປີ. ໃນນັ້ນ, ປີທີ່ມີ ການສົ່ງອອກກວ່າໝູ່ແມ່ນ ປີ 2021 ທີ່ມີມູນຄ່າການສົ່ງ ອອກ ແມ່ນ 7,699,607,000 ໂດລາສະຫະລັດ ແລະ ມີມູນ ຄ່າການຄ້າເກີນດຸນເຖິງ 1,814,393,000 ໂດລາສະຫະລັດ ອັນເນື່ອງມາຈາກ ທ້າຍປີ 2020 ຄະນະກຳມະການ ຄຸ້ມຄອງ ອັດຕາພາສີປະຈຳສະພາແຫ່ງຊາດຈີນ ໄດ້ປະກາດຫຼຸດອັດຕາ ພາສີນຳເຂົ້າສິນຈາກ ສປປ ລາວ ເປັນ 0% ສຳລັບສິນຄ້າທີ່ ສົ່ງອອກໄປ ສປ ຈີນ ຈຳນວນ 8,256 ລາຍການ ເຊິ່ງເທົ່າກັບ 97% ຂອງສິນຄ້າ ສປປ ລາວ ທີ່ສົ່ງອອກໄປ ສປ ຈີນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ທັງໝົດ ເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວ ສາມາດສົ່ງອອກ ສິນຄ້າໄດ້ໃນ ປະລິມານຫຼາຍຂຶ້ນ (ດັ່ງໃນຕາຕະລາງ 3.4).

3.2 ປັດໄຈ ເສດຖະກິດມະຫາພາກ ທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ການ ຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ ຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ປີ 2012-2021

ເມື່ອນຳເອົາຂໍ້ມູນປັດໄຈເສດຖະກິດມະຫາພາກເຊັ່ນ: ອັດຕາເງິນເຟີ້ (*Inf*), ອັດຕາແລກປ່ຽນ (*Exr*), ມູນຄ່າການ ສົ່ງອອກ (*Ex*) ແລະ ມູນຄ່າການນຳເຂົ້າ (*Im*), ເຊິ່ງກຳນົດ ເປັນຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ເພື່ອນຳມາວິເຄາະ ຄວາມ ສຳພັນກັບ ລວມຍອດລາຍໄດ້ແຫ່ງຊາດ (*GNI*) ທີ່ໄດ້ກຳນົດເປັນຕົວ ປ່ຽນຕາມ, ເຊິ່ງຜົນການວິເຄາະທາງໂປຣແກມ E-view 8 (ລາຍລະອຽດສະແດງໃນຕາຕະລາງ 3.5).

ຈາກການວິເຄາະສົມຜົນຖືດຖອຍພະຫຸຄຸນ (Multiple Regression) ໂດຍການນຳໃຊ້ວິທີກຳລັງສອງ ນ້ອຍສຸດ (OLS) ຈະໄດ້ຮັບຜົນການວິເຄາະໃນຕາຕະລາງ 3.5 ແລະ ສາມາດນຳເອົາຄ່າສຳປະສິດມາຂຽນເປັນແບບ ຈຳລອງໄດ້ດັ່ງນີ້:

$$GNI_t = \beta_0 + \beta_1 Inf_t + \beta_2 Exr_t + \beta_3 Ex_t + \beta_4 Im_t + \varepsilon_t$$

$$LnGNI_t = \beta_0 + \beta_1 LnInf_t + \beta_2 LnExr_t + \beta_3 LnEx_t + \beta_4 LnIm_t + \varepsilon_t$$

$$LnGNI_t = -144.40 - 0.06Inf_t - 1.94Exr_t + 0.26Ex_t - 0.28Im_t + \varepsilon_t$$

$$(-3.467)** (-2.924)** (-3.973)*** (2.177)* (-3.140)**$$

ໝາຍເຫດ: ຄ່າໃນວົງເລັບແມ່ນຄ່າທີ່ໄດ້ມາຈາກການທົດສອບ (t-statistics)

- *** ໝາຍເຖິງ ການທົດສອບໃນ ລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.01 ຫຼື ມີລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 99%
- ** ໝາຍເຖິງ ການທົດສອບໃນ ລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.05 ຫຼື ມີລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 95%
- * ໝາຍເຖິງ ການທົດສອບໃນ ລະດັບຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.1 ຫຼື ມີລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 90%

ຈາກແບບຈຳລອງຂ້າງເທິງສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ:

- ຄ່າຄວາມໜ້າຈະເປັນຂອງອັດຕາເງິນເຝີ (Prob) = 0.0431 ສະແດງວ່າ ອັດຕາເງິນເຝີມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.05 ຫຼື ມີລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 95% ໝາຍຄວາມວ່າ ອັດຕາເງິນເຝີ ສາມາດອະທິບາຍການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ (GDP) ຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ດີ ແລະ ມີການພົວພັນໄປໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມກັນ, ນັ້ນກໍຄື ຖ້າອັດຕາເງິນເຝີ ປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 1% ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ (GDP) ຂອງ ສປປ ລາວປ່ຽນແປງຫຼຸດລົງ 0.06 ໂດລາສະຫະລັດ (USD) ແລະ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ ຖ້າອັດຕາເງິນເຝີປ່ຽນແປງຫຼຸດລົງ 1% ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ (GDP) ຂອງ ສປປ ລາວ ປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 0.06 ໂດລາສະຫະລັດ (USD).

- ຄ່າຄວາມໜ້າຈະເປັນຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ (Prob) = 0.0165 ສະແດງວ່າ ອັດຕາແລກປ່ຽນມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.01 ຫຼື ມີລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 99% ໝາຍຄວາມວ່າ ອັດຕາແລກປ່ຽນ ສາມາດອະທິບາຍການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ (GDP) ຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ດີ ແລະ ມີການພົວພັນໄປໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມກັນ. ນັ້ນກໍຄື ຖ້າອັດຕາແລກປ່ຽນ ປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 1 ໂດລາສະຫະລັດ (USD) ຈະສົ່ງຜົນ ເຮັດໃຫ້ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ (GDP) ຂອງ ສປປ ລາວ ປ່ຽນແປງລຸດລົງ 1.94 ໂດລາສະຫະລັດ (USD) ແລະ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ ຖ້າອັດຕາແລກປ່ຽນ ປ່ຽນແປງຫຼຸດລົງ 1 ໂດລາສະຫະລັດ (USD) ຈະສົ່ງຜົນ ເຮັດໃຫ້ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ (GDP) ຂອງ ສປປ ລາວ ປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 1.94 ໂດລາສະຫະລັດ (USD).

- ຄ່າຄວາມໜ້າຈະເປັນຂອງການສົ່ງອອກ (Prob) = 0.0679 ສະແດງວ່າ ການການສົ່ງອອກມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.10 ຫຼື ມີລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 90% ໝາຍຄວາມວ່າ ການການສົ່ງອອກສາມາດອະທິບາຍການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ (GDP) ຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ດີ ແລະ ມີການພົວພັນໄປໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມກັນ. ນັ້ນກໍຄື ຖ້າການສົ່ງອອກປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 1 ໂດລາສະຫະລັດ (USD) ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ (GDP) ຂອງ ສປປ ລາວ ປ່ຽນແປງລຸດລົງ 0.26 ໂດລາສະຫະລັດ (USD) ແລະ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ ຖ້າການສົ່ງອອກປ່ຽນແປງຫຼຸດລົງ 1 ໂດລາສະຫະລັດ (USD) ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ (GDP) ຂອງ ສປປ ລາວ ປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 0.26 ໂດລາສະຫະລັດ (USD).

ໝາຍຄວາມວ່າ ການການສົ່ງອອກສາມາດອະທິບາຍການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ (GNI) ຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ດີ ແລະ ມີການພົວພັນໄປໃນທິດທາງດຽວກັນ. ນັ້ນກໍຄື ຖ້າການສົ່ງອອກປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 1 ໂດລາສະຫະລັດ (USD) ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ (GNI) ຂອງ ສປປ ລາວ ປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 0.26 ໂດລາສະຫະລັດ (USD) ແລະ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ ຖ້າການການສົ່ງອອກປ່ຽນແປງຫຼຸດລົງ 1 ໂດລາສະຫະລັດ (USD) ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ (GNI) ຂອງ ສປປ ລາວ ປ່ຽນແປງຫຼຸດລົງ 0.26 ໂດລາສະຫະລັດ (USD).

- ຄ່າຄວາມໜ້າຈະເປັນຂອງການນໍາເຂົ້າ (Prob) = 0.0348 ສະແດງວ່າ ການນໍາເຂົ້າມີຄວາມສໍາຄັນທາງສະຖິຕິທີ່ 0.05 ຫຼື ມີລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 95% ໝາຍຄວາມວ່າ ການນໍາເຂົ້າສາມາດອະທິບາຍການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ (GNI) ຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ດີ ແລະ ມີການພົວພັນໄປໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມກັນ. ນັ້ນກໍຄື ຖ້າການນໍາເຂົ້າປ່ຽນແປງເພີ່ມຂຶ້ນ 1 ໂດລາສະຫະລັດ (USD) ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ (GNI) ຂອງ ສປປ ລາວປ່ຽນແປງລຸດລົງ 0.28 ໂດລາສະຫະລັດ (USD) ແລະ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ.

ປັດໄຈເສດຖະກິດມະຫາພາກ ມີຜົນຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ຫຼາຍທີ່ສຸດ ເຫັນໄດ້ຈາກຄ່າສໍາປະສິດການຕັດສິນໃຈດັດແກ້ (Adjusted R-square) ມີຄ່າເທົ່າກັບ 0.8687 ເຊິ່ງມີຄວາມໝາຍວ່າ ບັນດາຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ ທີ່ບັນຈຸໃນແບບຈຳລອງດັ່ງກ່າວ ແມ່ນສາມາດອະທິບາຍການປ່ຽນແປງທາງເສດຖະກິດໄດ້ສູງເຖິງ 86.87% ແລະ ສ່ວນທີ່ຍັງເຫຼືອ 13.13% ແມ່ນຂຶ້ນກັບ ປັດໄຈອື່ນ ຫຼື ຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະຕົວອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ໄດ້ນໍາມາສຶກສາ. ດັ່ງນັ້ນ, ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າ ແບບຈຳລອງດັ່ງກ່າວ ແມ່ນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ຫຼາຍທາງເສດຖະກິດ ແລະ

ສອດຄ່ອງກັບທິດສະດີທາງເສດຖະສາດ. ນອກຈາກນີ້, ຜົນການວິເຄາະໃນຕາຕະລາງທີ 3.6 ຍັງຊີ້ໃຫ້ເຫັນ ຄ່າຄວາມໜ້າຈະເປັນຂອງ F-statistics (Prob F-statistics) = 62.9419 ໝາຍຄວາມວ່າ ບັນດາຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ (ປັດໄຈທາງເສດຖະກິດມະຫາພາກ) ທີ່ນຳມາປະກອບໃສ່ໃນແບບຈຳລອງ ແມ່ນມີຄວາມໝາະສົມ ແລະ ມີລະດັບຄວາມສຳຄັນທາງສະຖິຕິ ທີ່ 0.01 ຫຼື ດ້ວຍລະດັບຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ 99%. ດັ່ງນັ້ນ, ແບບຈຳລອງທີ່ນຳມາວິເຄາະດັ່ງກ່າວຖືວ່າສາມາດນຳໄປປະຍຸກ ໃຊ້ໄດ້ ແລະ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທາງເສດຖະກິດ (ລາຍລະອຽດສະແດງໃນຕາຕະລາງ 3.6).

4. ວິພາກຜົນ

ໃນການວິເຄາະສະພາບການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ປີ 2012-2021 ພົບວ່າເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ມີທ່າອ່ຽງຂະຫຍາຍຕົວທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງແຕ່ປີ 2012-2018 ໃນອັດຕາສະເລ່ຍ 8.54%/ປີ ແລະ ເລີ່ມຂະຫຍາຍຕົວຫຼຸດລົງໃນທ້າຍປີ 2019-2021, ໂດຍສະເພາະຍັງມີອັດຕາເງິນເຝີ້ໂດຍສະເລ່ຍຢູ່ທີ່ 3.27% ແລະ ຂາດດຸນການຄ້າມາໂດຍຕະຫຼອດ ເຖິງແມ່ນວ່າອັດຕາແລກປ່ຽນຕ່າງປະເທດຂອງ ສປປ ລາວ ຂ້ອນຂ້າງຈະຢູ່ໃນລະດັບປົກກະຕິ ບໍ່ມີການປ່ຽນແປງຂຶ້ນລົງຫຼາຍກໍ່ຕາມ ແຕ່ການສົ່ງອອກສິນຄ້າຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ກໍ່ຍັງເປັນສິນຄ້າກະສິກຳເປັນຫຼັກ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ໄດ້ລາຄາ ຫຼື ມູນຄ່າຕ່ຳ; ກົງກັນຂ້າມກັບສິນຄ້ານຳເຂົ້າທີ່ສ່ວນໃຫຍ່ເປັນປະເທດສິນຄ້າທຶນເຊັ່ນ: ເຄື່ອງຈັກ ແລະ ອຸປະກອນຮັບໃຊ້ການຜະລິດ ເຊິ່ງມີມູນຄ່າ ຫຼື ລາຄາທີ່ສູງ. ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບຜົນການສຶກສາຂອງ (Tuna Phonepadith, 2021) ທີ່ສຶກສາໃນຫົວຂໍ້ ວິເຄາະຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງລາຍຮັບ-ລາຍຈ່າຍພາກລັດຕໍ່ກັບການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ວ່າເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງແຕ່ປີ 2001-2018 ໃນອັດຕາ 12.7% ແລະ ເລີ່ມມີການຂະຫຍາຍຕົວລຸດລົງນັບແຕ່ປີ 2019 ເປັນຕົ້ນມາ ເຊິ່ງເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງປະຊາກອນໃນ ມີອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວຫຼຸດລົງເຊັ່ນກັນ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບການສຶກສາຂອງ (Sunida Saikoeyachongtua, 2017) ວິ

ເຄາະຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນຕາຕ່າງປະເທດກັບການສົ່ງອອກ ແລະ ນຳເຂົ້າຂອງ ສປປ ລາວ. ທີ່ວ່າ ໂຄງສ້າງສິນຄ້າສົ່ງອອກຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນ ການສົ່ງອອກຜະລິດຕະພັນໄມ້, ກາເຟ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ; ສ່ວນໂຄງສ້າງສິນຄ້ານຳເຂົ້າຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນສິນຄ້າທຶນ, ວັດຖຸດິບສຳລັບອຸດສາຫະກຳ, ສິນຄ້າຊົມໃຊ້ ແລະ ນ້ຳມັນເຊື້ອໄຟ. ສຳລັບຜົນການວິເຄາະ ປັດໄຈເສດຖະກິດມະຫາພາກ ທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ແຕ່ປີ 2012-2021 ພົບວ່າ: ປັດໄຈດ້ານອັດຕາເງິນເຝີ້, ອັດຕາແລກປ່ຽນລະຫວ່າງປະເທດ ແລະ ການນຳເຂົ້າສິນຄ້າໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນມີຜົນຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດໃນທິດທາງກົງກັນຂ້າມກັນ ນັ້ນຄື: ການອ່ອນຄ່າລົງ ຂອງເງິນກີບ ບວກກັບ ລາຄາສະບຽງອາຫານທີ່ເພີ່ມສູງຂຶ້ນ ໄດ້ເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ອັດຕາເງິນເຝີ້ທົ່ວໄປ ເພີ່ມສູງຂຶ້ນ. ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ລະດັບລາຄາສິນຄ້າພາຍໃນປະເທດສູງຂຶ້ນຕາມ ເຊິ່ງຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບ ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງປະຊາຊົນພາຍໃນປະເທດ ແລະ ສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ລະດັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ ຂອງປະເທດມີທ່າອ່ຽງຫຼຸດລົງ. ສອດຄ່ອງກັບຜົນການສຶກສາຂອງ (Bounthavy Siphanthong, 2022). The Impact of Exchange Rates on Macroeconomic Factors in Lao PDR from 2012-2021 ເຊິ່ງເຫັນວ່າ ເປັນໄປຕາມການວິເຄາະສະພາບເສດຖະກິດໃນປັດຈຸບັນຄື ກິດຈະກຳ ເສດຖະກິດທີ່ຖືກຖອຍ ໄດ້ສົ່ງຜົນຕໍ່ຄວາມສາມາດຂອງລັດຖະບານໃນການເກັບລາຍຮັບ ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ສະພາບງົບປະມານ-ການເງິນແຫ່ງລັດຕົກໃນສະພາບຫຍຸ້ງຍາກຂຶ້ນໄປຕື່ມອີກ. ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບຜົນການວິໄຈຂອງ (Arom Kowichai and Nongnapad Kaewploy, 2016) ທີ່ສຶກສາປັດໄຈທາງເສດຖະກິດທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ອັດຕາການ ປ່ຽນແປງຂອງອັດຕາແລກປ່ຽນ ລະຫວ່າງຄ່າເງິນບາດຕໍ່ໂດລາສະຫະລັດ ແລະ ຜົນການວິໄຈຂອງ (Supsi Suwankasorn, 2020) ທີ່ໄດ້ເຮັດການທົດສອບຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງອັດຕາເງິນເຝີ້ກັບປັດໄຈທາງເສດຖະກິດມະຫາພາກ ເຊິ່ງພົບວ່າບັນດາຕົວປ່ຽນທາງເສດຖະກິດເຊັ່ນ: ອັດຕາເງິນເຝີ້ ແມ່ນບໍ່ມີຜົນຕໍ່ອັດຕາແລກປ່ຽນ ແຕ່ມີຜົນຕໍ່ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດ

ຖະກິດ. ສໍາລັບການນໍາເຂົ້າສິນຄ້າຈາກຕ່າງປະເທດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນກໍ່ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ອັດຕາແລກປ່ຽນເງິນຕາຕ່າງປະເທດສູງຂຶ້ນຕາມ ອັນເນື່ອງມາຈາກຄວາມຕ້ອງການໃນການນໍາໃຊ້ເງິນຕາຕ່າງປະເທດເພື່ອໄປຊຳລະມູນຄ່າສິນຄ້າຈາກຕ່າງປະເທດມີຫຼາຍຂຶ້ນ ເຊິ່ງຈະສົ່ງຜົນໃຫ້ ສປປ ລາວ ຕ້ອງນໍາໃຊ້ງົບປະມານເພື່ອໄປຊຳລະເພີ່ມຂຶ້ນຕາມ ຈົນມີຜົນເຮັດໃຫ້ລາຍໄດ້ແຫ່ງຊາດມີທ່າອ່ຽງລຸດ ເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບກັບສົມມຸດຖານຂອງຜູ້ວິໄຈທີ່ກຳນົດ ໄວ້ ແຕ່ມີຄວາມແຕກຈາກຕ່າງຈາກ ຜົນການວິໄຈຂອງ (Weena Leelaprasertsil, 2021) ທີ່ສຶກສາປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການລະເລີນເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດຂອງປະເທດໄທ ເຊິ່ງພົບວ່າ ມູນຄ່າການນໍາເຂົ້າສິນຄ້າແມ່ນມີຄວາມສໍາພັນໃນ ທິດທາງດຽວກັນກັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ. ສໍາລັບປັດໄຈດ້ານການສົ່ງອອກສິນຄ້າໄປຕ່າງປະເທດ ແມ່ນມີຜົນຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດໃນທິດທາງດຽວກັນ ນັ້ນຄື: ເມື່ອ ສປປ ລາວ ສາມາດຜະລິດ ແລະ ສົ່ງອອກສິນຄ້າໄປຕ່າງປະເທດໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ກໍ່ຈະສາມາດສ້າງລາຍຮັບກັບຄືນເຂົ້າປະເທດໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນເຊັ່ນດຽວກັນ ເຊິ່ງຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ມີຜົນດີຕໍ່ເສດຖະກິດພາຍໃນຂອງ ສປປ ລາວ ມີການຂະຫຍາຍຕົວໃນອັດຕາທີ່ສູງຂຶ້ນ ເຊິ່ງເປັນໄປຕາມສົມມຸດຖານທີ່ກຳນົດໄວ້ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບຜົນການວິໄຈຂອງ (Weena Leelaprasertsil, 2021) ທີ່ສຶກສາປັດໄຈທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການລະເລີນເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດຂອງປະເທດໄທ ທີ່ວ່າ ມູນຄ່າການສົ່ງອອກສິນຄ້າ ແມ່ນມີຄວາມສໍາພັນໃນທິດທາງດຽວກັນກັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງເສດຖະກິດ.

5. ສະຫຼຸບ

ຜົນການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈພົບວ່າ ລາຍໄດ້ແຫ່ງຊາດ ສປປ ລາວ ມີທ່າອ່ຽງຂະຫຍາຍຕົວທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຕະຫຼອດໃນຊ່ວງປີ 2012-2018 ກໍ່ຕາມ ແຕ່ກໍ່ມີທ່າອ່ຽງຂະຫຍາຍຕົວຫຼຸດລົງໃນປີ 2019-2021 ເປັນຕົ້ນແມ່ນປີ 2021 ອັນມີຜົນເນື່ອງມາຈາກ ບັນດາປັດໄຈທາງເສດຖະກິດຕ່າງໆ ສົມທົບກັບປັດໄຈພາຍນອກເຊັ່ນ: ການແຜ່ລະບາດຂອງ ພະຍາດໄວລັດສາຍພັນ ໃໝ່ (ໂຄວິດ-19), ພາວະເງິນເຟີ້ ແລະ ສະພາວະການຂາດແຄນພະລັງງານ ເຮັດໃຫ້ຂະແໜງການເສດຖະກິດຫຼາຍພາກສ່ວນ ປະເຊີນກັບວິກິດດັ່ງກ່າວ ແລະ

ບໍ່ສາມາດດໍາເນີນການ ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນຂະແໜງການທ່ອງທ່ຽວ, ຂະແໜງການຄ້າຂາຍສິ່ງ ແລະ ຂາຍຍ່ອຍ ແລະ ຂະແໜງ ການຜະລິດ... ເຊິ່ງ ເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ລາຍໄດ້ຕໍ່ຫົວຄົນຂອງປະຊາກອນລາວ ໃນໄລຍະປີ 2019-2021 ມີອັດຕາການຂະຫຍາຍຕົວລົງ ເຊັ່ນກັນ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງເສດຖະກິດ ສປປ ລາວ ຈະຫົດຕົວລົງໃນປີ 2020 ເປັນຄັ້ງທໍາອິດ ໃນໄລຍະສອງທົດສະວັດຜ່ານມາ. ແຕ່ເສດຖະກິດລາວ ພ້ອມທີ່ຈະຟື້ນຕົວໃນປີ 2021 ແລະ ສືບຕໍ່ການຟື້ນຕົວໃນ ໄລຍະກາງ ຖ້າສາມາດຄວບຄຸມຜົນກະທົບຂອງພະຍາດລະບາດ ອັກເສບປອດສາຍພັນໃໝ່ (ໂຄວິດ-19) ໄດ້, ການຄ້າກັບບັນດາປະເທດຄູ່ຄ້າກໍ່ຈະກັບຄືນສູ່ສະພາບປົກກະຕິ. ນອກຈາກນີ້, ເມື່ອອີງໃສ່ຜົນການວິເຄາະແບບຈຳລອງ ທາງເສດຖະກິດ ຈະສາມາດເຫັນໄດ້ວ່າ ປັດໄຈດ້ານເສດຖະກິດມະຫາພາກ ທີ່ມີຜົນກະທົບຫຼາຍກວ່າໝູ່ ຕໍ່ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງ ເສດຖະກິດ ສປປ ລາວ ແມ່ນອັດຕາແລກປ່ຽນ, ຮອງລົງມາແມ່ນການນໍາເຂົ້າ, ການສົ່ງອອກ ແລະ ອັດຕາເງິນເຟີ້ ທີ່ຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ ການຂະຫຍາຍຕົວເສດຖະກິດ ຂອງ ສປປ ລາວ ມີການປ່ຽນແປງຫຼຸດລົງ ແລະ ເພີ່ມຂຶ້ນ.

6. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ

ພວກຂ້າພະເຈົ້າໃນນາມທີມຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດ ຂໍປະຕິຍານຕົນວ່າ ຂໍ້ມູນທັງໝົດທີ່ມີໃນບົດຄວາມວິຊາການດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນບໍ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງຜົນປະໂຫຍດກັບພາກສ່ວນໃດ ແລະ ບໍ່ໄດ້ເອື້ອປະໂຫຍດໃຫ້ກັບພາກສ່ວນ ໃດພາກສ່ວນໜຶ່ງ, ກໍລະນີມີການລະເມີດ ໃນຮູບການໃດໜຶ່ງ ຂ້າພະເຈົ້າມີຄວາມຍິນດີ ທີ່ຈະຮັບຜິດຊອບແຕ່ພຽງຜູ້ດຽວ.

7. ເອກະສານອ້າງອີງ

- Arom Kowichai & Nongnapad Kaewploy. (2016). Thailand-economic factors that affect the rate of change of the changing exchange rate between Baht per US Dollar. Business Administration. University of Thai Chamber of Commerce.
- Aroonrat Punmalee & Sirikwan Jaroenwiriyaikul. (2021). Macroeconomic Determinants of Foreign Direct Investment Inflow in Thailand. Journal of Yala Rajabhat

- University. Vol. 16 No.1 January-April 2021. P: 60-69.
- Bank of Laos. (2021). Annual economic report 2013-2019. Bank of Laos. Available: <https://www.bol.gov.la/annualreports>.
- Bounthavy Siphanthong. (2021). Analyze the trend of investment and trade between Lao PDR and China under the project "The Belt and Road" from 2021-2025 Souphanouvong University Journal of Multidisciplinary Research and Development. Volume 7. Issue 2. July – December 2021. pp. 418 – 429.
- Bounthavy Siphanthong. (2022). The Impact of Exchange Rates on Macroeconomic Factors in Lao PDR from 2012-2021. Souphanouvong University Journal of Multidisciplinary Research and Development. Volume 8. Issue 2. Jul – Dec 2022. pp. 234 - 245
- Chotchuang, S. (2014). Macroeconomic factors affecting foreign direct investment in Thailand. Master's thesis. Kasetsart University. Bangkok.
- Department of Economic Statistics. Lao Statistics Bureau. (2020). Statistical Yearbook 2011 -2021 . Lao Statistics Bureau. Available: <https://laosis.lsb.gov.la>
- Gujarati, D. N. (2009). Basic Econometrics (4th Ed.). India: Tata McGraw-Hill Education.
- Ministry of Planning and Investment. (2021). Socio-Economic Development Plan 2015-2019. Available: <https://www.mpi.gov.la/frontend/web/index.php>
- Saisamorn Wongsawas. (2018). Factors Influencing National Income of Thailand. Academic Journal of Thonburi University. Department of Finance. Southeast Asia University. Volume 29. Issue 12. Sep – Dec 2018.
- Sengchan Chanthasend. (2015). Advance of Macroeconomics theory. Faculty of Economics and Business. National University of Lao.
- Supsi Suwankesorn. (2018). Analysis of the factors affecting foreign direct investment in ASEAN countries by using Linear regression model. Chonburi Campus. Sripatum University.
- Supsi Suwankasorn. (2020). The Test of correlation between inflation and the macroeconomic factors. Kamphaengsaen campus Kasetsart University.
- Sunida Saikoeyachongtua. (2017). Analyze the relationship between foreign exchange rates and exports and imports of Lao PDR. Major in International Business Management Department of Economics. Faculty of Economics and Tourism. Souphanouvong University.
- Tuna Phonpadith. (2021). Analyze the relationship between income and expenditure in the public sector and the economic growth of the Lao PDR. Major in Economics Department of Economics. Faculty of Economics and Tourism. Souphanouvong University.
- Weena Leelaprasertsil. (2021). Factors that determine the economic growth of Thailand. Faculty of Economics and Business. Songkhla Province. Thaksin University. Thailand.

ຕາຕະລາງ 3.1: ມູນຄ່າລວມຍອດລາຍໄດ້ແຫ່ງຊາດ (GNI) ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນໄລຍະແຕ່ປີ 2012-2021

ປີ	ລວມຍອດລາຍໄດ້ແຫ່ງຊາດ	ເປີເຊັນການປ່ຽນແປງ	ລາຍໄດ້ສະເລ່ຍຕໍ່ຫົວຄົນ	ເປີເຊັນການປ່ຽນແປງ
	(Billion Kip)	(%)	(USD)	(%)
2012	10,144	-	1,584	-
2013	11,853	16.85	1,825	15.21
2014	13,119	10.68	1,998	9.48
2015	14,220	8.39	2,134	6.81
2016	15,577	9.54	2,308	8.15
2017	16,614	6.66	2,423	4.98
2018	17,558	5.68	2,542	4.91
2019	18,006	2.55	2,632	3.54
2020	18,021	0.08	2,642	0.38
2021	16,612	(7.82)	2,595	(1.78)

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ສະຖິຕິປະຈຳປີ 2012-2021, ສູນສະຖິຕິແຫ່ງຊາດ

ຕາຕະລາງ 3.2: ອັດຕາເງິນເຟີ້ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນໄລຍະແຕ່ປີ 2012-2021

ປີ	ອັດຕາເງິນເຟີ້ຂອງ ສປປ ລາວ	ເປີເຊັນການປ່ຽນແປງ
	(%)	(%)
2012	4.26	-
2013	6.37	49.53
2014	4.13	(35.16)
2015	1.28	(69.00)
2016	1.60	25
2017	0.83	(48.13)
2018	2.04	145.78
2019	3.32	62.75
2020	5.07	52.71
2021	3.75	(26.03)

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ບົດສະຫຼຸບປະຈຳປີ 2012-2021, ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ.

ຕາຕະລາງ 3.3: ອັດຕາແລກປ່ຽນ ກີບ / ໂດລາສະຫະລັດ ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນໄລຍະແຕ່ປີ 2012-2021

ປີ	ອັດຕາແລກປ່ຽນ	ມູນຄ່າການປ່ຽນແປງ
	ກີບ / ໂດລາ	ກີບ / ໂດລາ
2012	8,006.15	-
2013	7,835.37	(170.78)
2014	8,045.51	210.14
2015	8,131.21	85.70
2016	8,125.93	(5.28)
2017	8,246.68	120.75
2018	8,407.27	160.59
2019	8,689.69	282.42
2020	9,054.64	364.95
2021	9,745.00	690.36

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ບົດສະຫຼຸບປະຈຳປີ 2012-2021, ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ.

ຕາຕະລາງ 3.4: ມູນຄ່າການສົ່ງອອກ (Export Value), ມູນຄ່າການສົ່ງອອກ (Import Value) ແລະ ມູນຄ່າທາງການຄ້າ (Value of Trade) ຂອງ ສປປ ລາວ ໃນໄລຍະແຕ່ປີ 2012-2021

ປີ	ມູນຄ່າການສົ່ງອອກ (Export Value)	ມູນຄ່າການນຳເຂົ້າ (Import Value)	ມູນຄ່າທາງການຄ້າ (Value of Trade)
	ໂດລາສະຫະລັດ	ໂດລາສະຫະລັດ	ໂດລາສະຫະລັດ
2012	951,091,200	1,562,215,100	(611,123,900)
2013	2,592,810,000	3,292,039,000	(699,229,000)
2014	1,904,905,000	3,960,170,000	(2,055,265,000)
2015	2,664,225,980	3,778,392,000	(1,114,166,020)
2016	2,662,392,030	4,107,069,000	(1,444,676,970)
2017	4,909,735,000	5,159,712,000	(249,977,000)
2018	5,400,349,000	5,848,036,000	(447,687,000)
2019	5,828,884,000	5,797,446,000	31,438,000
2020	6,195,671,000	5,015,847,000	1,179,824,000
2021	7,699,607,000	5,885,214,000	1,814,393,000
ລວມທັງໝົດ	40,809,670,210	44,406,140,100	(3,596,469,890)

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ບົດສະຫຼຸບປະຈຳປີ 2012-2021, ທະນາຄານແຫ່ງ ສປປ ລາວ.

ຕາຕະລາງ 3.5 ສະແດງຄ່າສຳປະສິດຂອງຕົວປ່ຽນຕ່າງໆຢູ່ໃນແບບຈຳລອງ

ຕົວປ່ຽນອິດສະຫຼະ (Independent Variable)	ຄ່າສຳປະສິດ (Coefficient)	ຄ່າສະຖິຕິ (t-statistics)	ຄ່າຄວາມໜ້າຈະເປັນ (Prob)
Intercept	-144.40	-3.467	0.0257
<i>Inf</i> (Inflation)	-0.06	-2.924	0.0431
<i>Exr</i> (Exchangrate)	-1.94	-3.973	0.0165
<i>Ex</i> (Export)	0.26	2.177	0.0679
<i>Im</i> (Import)	-0.28	-3.140	0.0348

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຜົນການວິເຄາະຂໍ້ມູນທາງໂປຣແກມ E-view 8

ຕາຕະລາງ 3.6: ສະແດງ ຄ່າສຳປະສິດການຕັດສິນໃຈ ດັດແກ້, ຄ່າສະຖິຕິທົດສອບ ແລະ ຄ່າຄວາມໜ້າຈະເປັນຂອງການທົດສອບ F-statistics

ຄ່າສຳປະສິດການຕັດສິນໃຈດັດແກ້ (Adjust R-Squared)	ຄ່າສະຖິຕິທົດສອບ (Durbin-Watson)	ຄ່າສະຖິຕິ (F-statistics)	ຄ່າຄວາມໜ້າຈະເປັນ (Prob)
0.8687	2.0575	62.9419	0.0007

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ຜົນການວິເຄາະຂໍ້ມູນທາງໂປຣແກມ E-view 8